

Preek over Lucas 10:38-42

Gehouden op de 5e zondag van de zomer, 17 juli 2016, in de Maranathakerk te Den Haag

Gemeente van Christus,

Het verhaal van Maria en Marta heeft me altijd licht geïrriteerd, omdat ik het onzin vind om die twee zussen tegen elkaar uit te spelen. Ik vond het niet kloppen dat hier kennelijk actie en contemplatie in een concurrentiestrijd worden gebracht. En dat Jezus dan, zo begreep ik het altijd, het stille, beschouwende luisteren boven het actieve helpen, de praktische hand- en spandiensten plaatst, dat is toch ook een beetje vreemd? Want kijk: Maria en Marta heten Jezus welkom in hun huis, maar de van iconen, schilderijen en kerkramen overbekende scène – Maria aan Jezus' voeten en Marta op de achtergrond druk in de weer in de keuken – verduistert het feit, dat Jezus niet echt in zijn eentje onderweg was. Nee hoor, hij had minimaal nog 12 vrienden bij zich! Dus als je Jezus welkom heet, dan heb je snel heel je huis vol en je voortuin ook nog, want zo groot waren de huizen destijds niet. En natuurlijk hadden ze allemaal honger en de wetten der gastvrijheid gebieden sowieso dat je al deze mensen te drinken en te eten voorziet. Dat betekent dus: alle hens aan dek! Begrijpelijk dat Marta het onwijs druk krijgt, ja dat de taken haar snel boven het hoofd groeien. Net zo begrijpelijk, dat zij vindt dat ook haar zus en huisgenote mee moet doen aan het huishouden. Vindt zij een schoon huis, een gedekte tafel en lekker eten dan niet belangrijk? Wat doet zij toch zo lang, gewoon luisteren naar die rabbi, dat kan later toch ook nog? Zo loopt zij naar de kamer en vraagt Jezus om Maria toch wel even de keuken in te sturen. Maar Jezus wijst haar terug: "Marta, Marta, je bent zo bezorgd en je maakt je veel te druk. Er is maar één ding noodzakelijk. Maria heeft het beste deel gekozen, en dat zal haar niet worden ontnomen."

Nu zijn velen van jullie hier vanochtend binnengekomen en hebben min of meer rechtstreeks in de banken plaatsgenomen om eerst naar de stilte en dan naar het orgel, de liederen en mijn preek te luisteren. En natuurlijk is dat volstrekt prima, van harte welkom, allemaal! Maar wat wel ook zo is: u kunt hier (hopelijk) van een mooie dienst genieten, omdat een hoop mensen veel werk hebben verzet. Van het schoonmaken van de zaal, het opstellen van de banken, het zetten van koffie en thee voor later, het maken en uitdelen van de liturgie, het luiden van de klokken en welkom heten van de bezoekers tot het repeteren van de organist, het maken en vullen van allerlei roosters, het schrijven van gebeden en de preek en veel avondvullend vergaderwerk in allerlei commissies en raden. Onze vrijwilligers doen dit werk met veel plezier en overtuiging, sommigen al decennia lang en toch is het soms best lastig om al deze ambten, taken en hand- en spandiensten te verdelen, onze lijst aan vacatures is lang en groeit. Maar stel je voor dat ik al deze inzet als voorganger zou bagatelliseren door te roepen dat hier binnenlopen en van de dienst genieten toch wel het enig noodzakelijke, ja "het beste deel" is?! Dat zouden onze gekoesterde vrijwilligers mij niet in dank afnemen. Net zo min zou u het waarderen als, zodra u hier gaat zitten, een van onze vrijwilligers aan zou komen lopen om u te vragen of u dan ook in de keuken of bij het uitdelen van de liturgie en volgende week in de kerkenraad zou kunnen helpen. Al dit met de veronderstelling dat u deze zaken zeker onbelangrijk vindt, tenslotte gaat u hier zomaar zitten.

U begrijpt hoe onzinnig het is, om de praktische taken tegen het luisteren en bidden uit te spelen. Heel de historie van het christendom wijst uit dat het christelijke leven allebei omvat, dat het een combinatie van actie én contemplatie is, een veelvoud aan uiteenlopende gaven en taken om met Paulus te spreken, een ora et labora volgens Benedictus, een bidden ook door potten en pannen af te wassen, zoals het Theresa van Avila prachtig formuleerde en ook door met voeten te protesteren volgens Martin Luther King. In gelijke mate is zin en inhoud, ja is God zelf te vinden in actie én in contemplatie. Om het kort en duidelijk te zeggen: wat mij betreft kan elke interpretatie van Maria en Marta die deze twee tegenover elkaar plaatst en het ene beter acht dan het andere op de schoothoop. Volgens mij was dit helemaal niet de punt die Jezus wilde maken!

Op Marta's vraag om haar zus toch alsjeblieft de keuken in te sturen, antwoordt Jezus met, en ik vertaal letterlijk: "Marta, Marta, je bent zo bezorgd en je laat je verontrusten (of: afleiden) door zo veel dingen." En ik vraag me af of Jezus met deze "vele dingen" nou echt het werk bedoelde, alle taken die Marta dacht te moeten doen voor haar gasten. Wat als Jezus niet ons werk bedoelde, maar veel eerder dat wij ons van het ene noodzakelijke laten afleiden als wij wat anderen doen of nalaten om te doen puur vanuit onze eigen persoonlijkheid beoordelen?

Even een klein voorbeeld: Afgelopen dinsdag was ik thuis met mijn twee dochters. Toen we wilden lunchen zag ik, heel handig, pas bij het tafeldekken dat wij geen brood in huis hadden. Dus bedacht ik een boodschappentour met onderweg een lunch-picknick op het Goudenregenplein. Terwijl wij daar op een bankje zaten te eten, kwam een ietwat rafelig geklede oudere dame met haar hondje het plein opgelopen. Dat hondje liep direct naar het grasveld waar Berit zo graag op speelt en begon, alle verbodsborden ten spijt, te poepen. Mevrouw stond ernaast en keek ernaar en in mijn hoofd begon meteen de veroordelingsmachine overuren te draaien: “Bah, wat smerig! Zeker heeft zij geen kinderen en vindt zij dat haar hond overal mag poepen, ook waar het verboden is. Houdt zij expres geen rekening met anderen? Wedden dat ze het drolletje niet opruimt en met een grote mond reageert als ik haar erop aanspreek?” Maar nog voordat ik ook maar op kon staan, zei zij glimlachend en verontschuldigend tegen ons: “Sorry hoor! Lulu heeft last van haar darmen en ik heb stom genoeg die zakjes thuis laten liggen. Mijn kleinkinderen spelen hier ook zo graag, willen jullie even opletten, daar in die hoek van het veld ligt een drol. Ik loop even naar huis en ruim het zo op”.

Wie kent het niet, dit soort innerlijke oordelen die wij in tal van alledaagse situaties veel te snel klaar hebben liggen alleen op basis hoe wij zelf door de wereld lopen en haar zien? Volgens mij doelt Jezus daarop: deze innerlijke, snelle oordelen leiden ons af van het ene noodzakelijke, van de hoofdzaak! En dat geldt voor ons allen. Voor Marta's die te snel veronderstellen dat iedereen die niet meehelpt hun werk niet ziet, onbelangrijk vindt of er niet dankbaar voor is. En voor contemplatieve Maria's die veronderstellen dat vrijwilligers hun handen toch wel vooral voor eigen roem en extra aandacht uit de mouwen steken. Hoe meer wij met deze en ander vooroordelen over anderen door ons leven lopen, des te meer zijn wij afgeleid van het ene noodzakelijke, van de hoofdzaak die ons niet ontnomen gaat worden.

Als wij denken dat de hoofdzaak is wat anderen over ons gaan denken, wat wij ervoor retour krijgen en vooral wie wat waarom wel of juist niet doet, dan is al dat menselijke afleiding die er niet toe doet en die uiteindelijk weggedaan zal worden. De hoofdzaak, het ene noodzakelijke dat wat om ons heen ook moge gebeuren ons niet zal worden ontnomen en dat wij, mezelf meegeteld, zo snel vergeten, is ons heilige verhaal. Een eenvoudig en schitterend mooi verhaal. Ik vertel hem nog eens even omdat wij zo snel vergeten:

Er is een God die alles heeft geschapen en ook ons. Allemaal zijn wij dus zijn kinderen, ook degenen die wij niet begrijpen, die anders zijn, andere keuzes maken of die wij bloedirritant vinden. Deze God sprak door profeten, bevrijde zijn volk uit slavernij en leidde het naar een land van melk en honing. Daar moesten zij vreemden verwelkomen en alle mensen in nood beschermen opdat zij niet vergaten wat God voor hen had gedaan. Later, in de volheid van de tijd en om alle mensen naar hem toe te trekken, kwam God op aarde, kwam wonen in de baarmoeder van een radicaal krachtige jonge vrouw en stal onze harten op een manier die alleen een baby teweeg kan brengen. Alsof God wilde zeggen: van nu af aan wil ik zó gekend worden. En als Jezus kuste God leprozen, werd God vrienden met prostituees, haalde God buitengesloten mensen de maatschappij binnen en joeg God de autoriteiten van destijds behoorlijk de kast op – terwijl hij mensen vroeg om hem na te volgen. Hij zat aan tafel met allemaal de verkeerde mensen en de avond voordat hij stierf, vroeg hij ons om het hem na te doen. Tot aan zijn overlijden aan toe beloofde hij ons zo veel: dat hij bij ons zal blijven, wat ook moge gebeuren, dat echt en werkelijk van ons wordt gehouden, dat wij vergeven en allemaal van God zijn, dat iedereen meetelt en dat wij daardoor zo ondersteboven enthousiast kunnen raken dat omstanders zouden denken dat wij stomdronken zijn. En vanaf het kruis waaraan hij stierf deed Jezus ons voor wat soort oordeel als éniġ oordeel in onze harten zou moeten leven: “Vader, vergeef hen, want zij weten niet wat zij doen”.

Want laten wij eerlijk wezen: wij allemaal weten meestal niet écht wat wij aan het doen zijn. Misschien is zo bezien “het beste deel verkiezen” het handelen van anderen minder snel te veroordelen. Omdat dat ons afleidt van de hoofdzaak. En deze hoofdzaak, ons heilig verhaal dat ons hier samenbrengt, zal altijd ons leven kleuren en net als druppels water op een rots zal het ons langzaam, bij vlagen onherkenbaar maar onstuitbaar als Gods kinderen vormgeven.

Ten diepste komen wij dáárom hier samen, om ons heilig verhaal te memoreren. En dit heilige verhaal, dit verhaal van God en zijn kinderen zal fier overeind blijven staan. Angst en onzekerheid en alle aardse verhalen van macht en geweld zullen vergaan. Maar dit verhaal, ons heilig verhaal, zal ons nooit ontnomen worden!

Amen.